

**WSPÓŁPRACA
Z RODZICAMI/OPIEKUNAMI
PRAWNYMI UCZESTNIKÓW WTZ**

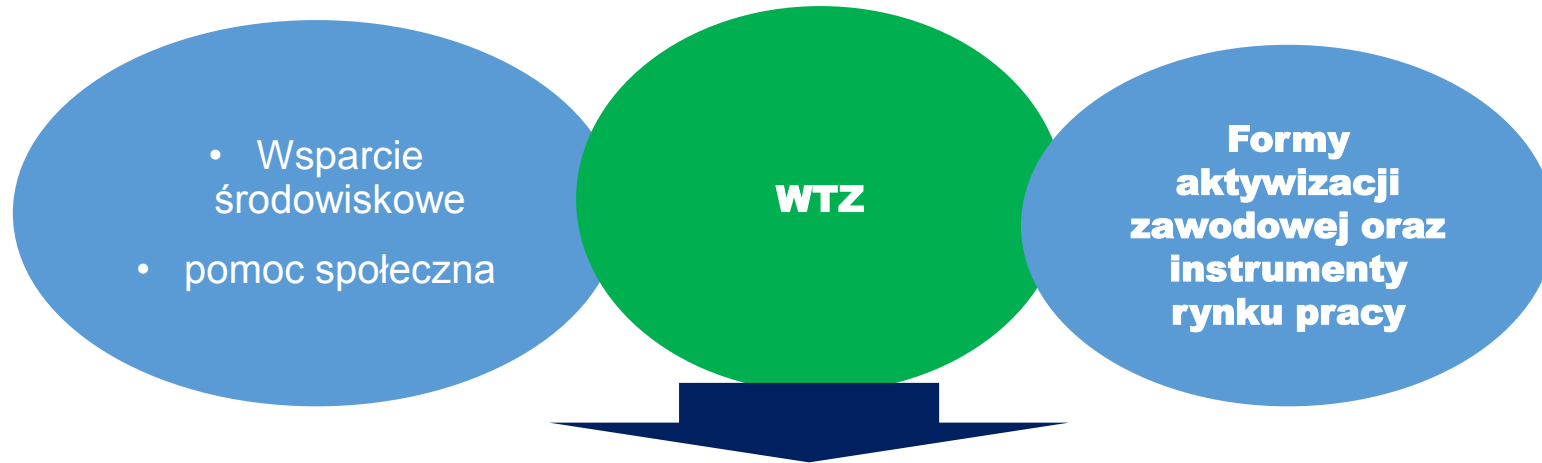
PATRYCJA ROJEK

- **Kierownik WTZ Unikat, Katowice – www.wtzunikat.pl,**
- **Sekretarz Stowarzyszenia Wspierania Działań Twórczych Osób Niepełnosprawnych UNIKAT, Katowice;**
- **Przedstawiciel Śląska w Ogólnopolskim Forum WTZ;**
- **Członek prezydium Śląskiego Forum WTZ;**
- **Z-ca przewodniczącego Śląskiej Rady Podmiotów Reintegracyjnych,**
- **Aktywnie zaangażowana w działalność na rzecz osób niepełnosprawnych od 15 lat.**

Współpraca z rodzicami/opiekunami prawnymi uczestnikami WTZ

- Sytuacja prawna uczestnika WTZ,
- Prawa i obowiązki uczestnika - ubezwłasnowolnienie,
- Prawa i obowiązki uczestnika WTZ oraz ich egzekwowanie,
- Poziom funkcjonalny uczestnika WTZ,
- Sytuacja prawna opiekuna (rodzic, rodzeństwo, osoba obca),
- Sytuacja finansowa opiekuna i uczestnika,
- Poziom intelektualny uczestnika
- Komunikacja : uczestnik – opiekun – WTZ.

Zdefiniowane w Ustawie cele lokują warsztaty terapii zajęciowej niejako w samym „środku” systemu oparcia społecznego

W PRAKTYCE: Warsztaty terapii zajęciowej są jednocześnie postrzegane jako placówki wsparcia środowiskowego realizujące cele w zakresie usamodzielniania i rozwoju zaradności, z drugiej natomiast ocenia się je przez pryzmat ich skuteczności w zakresie rehabilitacji zawodowej (analogicznie do instytucji rynku pracy)!

Przeciętny uczestnik WTZ

**Nieco częściej
mężczyzna niż kobieta**

**Przeciętnie w wieku 33,4
lat**

**Osoba z wykształceniem
specjalnym, bez zawodu**

**Mieszka z o rodzicem,
który nie pracuje**

**Sytuacja finansowa jego
gospodarstwa jest
przeciętna**

**Korzysta z transportu
WTZ**

Nie ma zgody co do tego, czym są i czym powinny być warsztaty terapii zajęciowej

•Są placówką
opiekuńczą?

Są ośrodkiem
dziennego
wsparcia?

Stymulują,
usprawniają
uczą samodzielności?

Są przyjaznym
miejszem, drugim
domem dla
uczestników?

Przywracają osoby
niepełnosprawne do
społeczeństwa?

Dają możliwość
normalnego życia?

Są miejscem pracy?

Zajmują się
aktywizacją zawodową
niepełnosprawnych?

Kluczowe pytanie!

**Czym są i czym powinny
być WTZ?**

Za WTZ przemawia ogromne zaangażowanie, a nade wszystko chęć niesienia wsparcia i pomocy osobom z niepełnosprawnościami i ich otoczeniu (rodzina)

99% uczestników lubi przychodzić do WTZ

Rodzice są zadowoleni z możliwości, jakie dają WTZ

Nikt nie podważa sensu istnienia WTZ - w powszechnej opinii należy dążyć do ich rozwoju

W powszechnej opinii warsztaty terapii zajęciowej są niezbędnym ogniwem systemu wsparcia osób niepełnosprawnych. Bezwzględnie należy dążyć do utrzymania i rozwoju tej formy wsparcia. Rola, jaką obecnie odgrywają, choć niezapisana w żadnym dokumencie, jest niepodważalna i nie do przecenienia.

- **W praktyce realizują zasadę włączenia społecznego osób niepełnosprawnych. Mają ogromny wkład w integrację osób niepełnosprawnych z lokalnymi społecznościami.**
- **Przywracają osobom niepełnosprawnym należną im godność.**
- **Nadrabiają część deficytów w zakresie aktywności społecznej oraz samodzielności OzN wyniesionych ze szkół specjalnych/ środowiska domowego.**

- Stanowią ogromne odciążenie rodziny w jej funkcjach opiekuńczych i działaniach formalnych dotyczących wspierania OzN.
- Wprowadzają pracę w życie osób niepełnosprawnych jako ważną wartość.
- Wzmacniają postawy pracownicze i kształtują gotowość do podejmowania aktywności zawodowych lub parazawodowych (wykonywania minimalnych prac odpowiadających możliwościom uczestników).
- Część WTZ bardzo dobrze się sprawdza w roli uzawodawiającej OzN, zwłaszcza tam, gdzie organizator dysponuje szerszym systemem wsparcia OzN.

SYTUACJA PRAWNA UCZESTNIKA WTZ:

- Większość uczestników WTZ posiada pełnię praw obywatelskich – nie jest ubezwłasnowolniona,
- Część uczestników jest ubezwłasnowolniona – częściowo lub całkowicie,
- Część rodziców lub opiekunów nie przekazuje informacji o ubezwłasnowolnieniu kier. WTZ
  - Nie ma takiego obowiązku formalnego,
  - Obawa, że coś ominie jego syna/córkę (do czegoś w WTZ nie będzie dopuszczony np. wycieczka)
  - Lęk, strach, wstyd.

SYTUACJA PRAWNA UCZESTNIKA WTZ:

- Pełnia praw obywatelskich, konstytucyjnych – PRAWA I **OBOWIĄZKI**, o których się często nie wspomina,
- **PRAWO** – wg. SJP ogół przepisów i norm prawnych regulujących stosunki między ludźmi danej społeczności (człowieka, dziecka, konsumenta, autorskie itp.)
- **OBOWIĄZEK** - wg SJP - konieczność zrobienia czegoś wynikająca z nakazu moralnego lub prawnego,
- **ODPOWIEDZIALNOŚĆ** – wg SJP
  1. «obowiązek moralny lub prawny odpowiedzialności za swoje lub czyjeś czyny»
  2. «przyjęcie na siebie obowiązku zadbania o kogoś lub o coś»

odpowiedzialność cywilna «obowiązek wynagrodzenia wyrządzonej komuś szkody lub straty

(przykład: Sebastian)

Sytuacja prawna uczestnika a jego poziom funkcjonalny

- Poziom funkcjonalnych uczestników WTZ a ich samoświadomość,
- Regulamin WTZ i jego przestrzeganie przez uczestników,
- Regulamin WTZ i jego rozumienie przez rodziców / opiekunów,
- Regulamin dla uczestników – prosto pisany, piktogramy, bezwzględne przestrzeganie,
- Prawo do treningu ekonomicznego??? – dyskusja

Sytuacja prawna uczestnika a jego poziom funkcjonalny

- Nieznajomość prawa nie zwalnia od odpowiedzialności
- Omówienie pewnych przypadków
  - cechy autystyczne uczestnika – rzucanie kamieniami, wyzwiskami w przechodniów, w ludzi w sklepie,
  - Wypisanie ze szpitala na tzw. „własne żądanie”,
  - Decyzja o zgodzie na przeprowadzenie operacji wraz z ewentualnymi konsekwencjami,
  - Decyzja o umieszczeniu uczestnika w DPS.

Sytuacja prawna rodzica/opiekuna uczestnika WTZ

- Spotkania z rodzicami / opiekunami tłumacząc im ich sytuację prawną,
- Kwestia ubezwłasnowolnienia, testamentu, decyzje lekarskie itp.,
- Współpraca z pracownikami socjalnymi,
- Uczestnictwo w projektach miejskich, samorządowych – kontakt z pracownikiem socjalnym i dane o dochodach rodziny,
- Wspólne gospodarstwo domowe a podjęcie pracy zawodowej przez uczestnika WTZ.

Sytuacja finansowa uczestnika WTZ i rodzica/opiekuna uczestnika

- Renta socjalna /rodzinna przyznana uczestnikowi WTZ, **Od 1 marca 2021 roku renta socjalna wynosi 1 250,88 zł.**
- Czy uczestnik WTZ potrafi zarządzać finansami, jak zarządzają swoim treningiem ekonomicznym?
- Zarządzanie finansami uczestnika WTZ a jego potrzeby,
- Inne świadczenia dla osoby niepełnosprawnej i rodzica/opiekuna

Zasiłek pielęgnacyjny:

- niepełnosprawnemu dziecku do 16 roku życia jeżeli posiada orzeczenie o niepełnosprawności,
- osobie niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 roku życia, jeżeli legitymuje się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności lub orzeczeniem o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, jeżeli niepełnosprawność powstała w wieku do ukończenia 21 roku życia,
- osobie, która ukończyła 75 lat,
- **Wcześniej przez 10 lat kwota była niezmienna od 2006 roku wzrost ze 144 do 153 zł, kolejny wzrost listopad 2018 do 184,42 zł, a od 1 listopada 2019 r. kwota zasiłku pielęgnacyjnego będzie wynosić 215,84 zł. Od 1 marca 2021 wynosi 239,66zł.**

Zasiłek pielęgnacyjny:

Zasiłek pielęgnacyjny nie przysługuje osobie:

- przebywającej w instytucji zapewniającej całodobowe utrzymanie,
- uprawnionej do dodatku pielęgnacyjnego
- jeżeli członkowi rodziny osoby spełniającej warunki do przyznania zasiłku pielęgnacyjnego przysługuje, za granicą świadczenie na pokrycie wydatków związanych z pielęgnacją tej osoby, chyba że przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego lub dwustronne umowy o zabezpieczeniu społecznym stanowią inaczej.

Świadczenie pielęgnacyjne:

- **Świadczenie pielęgnacyjne z tytułu rezygnacji z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej,**
- **Świadczenie pielęgnacyjne z tytułu rezygnacji z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej przysługuje matce albo ojcu, opiekunowi faktycznemu dziecka, osobie będącej rodziną zastępczą spokrewnioną lub innym osobom, na których ciąży obowiązek alimentacyjny**
Od 1 stycznia 2019 roku świadczenie pielęgnacyjne wynosi 1 583 zł miesięcznie.
- **Od 1 stycznia 2020 roku świadczenie wynosi 1830 zł miesięcznie.**
- **Od stycznia 2021 świadczenie wynosi 1971 zł**

Sytuacja finansowa uczestnika WTZ i rodzica/opiekuna uczestnika

Rodzice/opiekunowie uczestników WTZ pracujący zawodowo – mały %,

500+ świadczenie uzupełniające dla osób niezdolnych do samodzielnej egzystencji:

- ukończyłeś 18 lat
- jesteś niezdolny do samodzielnej egzystencji, a niezdolność ta została stwierdzona orzeczeniem o niezdolności do samodzielnej egzystencji lub całkowitej niezdolności do pracy i niezdolności do samodzielnej egzystencji
- nie jesteś uprawniony do emerytury ani renty, nie masz ustalonego prawa do innego świadczenia pieniężnego finansowanego ze środków publicznych albo jesteś uprawniony do tych świadczeń (emerytury, renty albo innych świadczeń pieniężnych finansowanych ze środków publicznych, ale ich **łączna wysokość brutto nie przekracza 1600 zł.**
- musisz mieć miejsce zamieszkania w Polsce
- mieć polskie obywatelstwo

Sytuacja finansowa uczestnika WTZ i rodzica/opiekuna uczestnika - 500+ świadczenie uzupełniające

- by otrzymać świadczenie uzupełniające, trzeba złożyć wniosek. Wniosek możesz złożyć w każdej placówce ZUS
- Do wniosku o świadczenie uzupełniające dołącz:
  - orzeczenie o niezdolności do samodzielnej egzystencji
albo
  - orzeczenie o całkowitej niezdolności do pracy i niezdolności do samodzielnej egzystencji
albo
  - wydane (przed 1 września 1997 r.) przez komisję lekarską do spraw inwalidztwa i zatrudnienia orzeczenie o zaliczeniu do I grupy inwalidów – jeśli nie upłynął okres, na jaki orzeczono inwalidztwo

Sytuacja finansowa uczestnika WTZ i rodzica/opiekuna uczestnika - 500+ świadczenie uzupełniające

- Decyzja zostanie wydana w ciągu 30 dni od wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do jej wydania. Okolicznością taką może być uprawomocnienie się orzeczenia w sprawie niezdolności do samodzielnej egzystencji.
- Świadczenie uzupełniające zostanie Ci przyznane od miesiąca, w którym spełnisz wymagane warunki, nie wcześniej jednak niż od miesiąca, w którym zgłosisz wniosek o to świadczenie.

Sytuacja finansowa uczestnika WTZ i rodzica/opiekuna uczestnika

- Wątpliwości i obawy rodziców / opiekunów ws. Świadczenia 500+,
- **Zwlekanie z decyzją o złożeniu wniosku,**
- **Pomoc WTZ w tej sprawie – opinie dotyczące funkcjonowania uczestnika w WTZ**
- **Dostarczenie informacji związanych z 500 +,**
- **Wnioski składane w ZUS lub innej instytucji wypłacającej renty np. KRUS**

Uczestnicy WTZ – ich prawa i obowiązki

Prawa – osoba dorosła, więc prawa takie same jak każdy dorosły obywatel RP (chyba, że ubezwłasnowolniony)

- **Głosowanie w wyborach powszechnych ,**
  - **Zaciąganie zobowiązań,**
- **Podjęcie aktywności zawodowej,**
  - **Dziedziczenie,**
- **Decydowanie o własnym losie...**

zeszyt kontaktów z rodzicami

Uczestnicy WTZ – ich prawa i obowiązki

Obowiązki – takie same jak każdy dorosły obywatel RP

Aktywność – społeczna i zawodowa,

Wywiązywanie się ze zobowiązań,

Ponoszenie konsekwencji swoich działań

Inne... jakie?

Uczestnicy WTZ – ich prawa i obowiązki

Pytanie zasadnicze – czy każdy uczestnik WTZ ma możliwość korzystania ze swoich praw oraz wypełniać obowiązki?

- **Gdzie pojawiają się ewentualne bariery,**
  - **Zdefiniowanie barier,**
  - **Dlaczego tak się dzieje**
- **Regulacje systemu prawnego**

BYCIE DOROSŁYM

- **Bycie dorosłym wiąże się z otrzymaniem pewnych praw oraz obowiązków,**
- **Wiąże się w wykonywaniem pracy, podejmowaniem decyzji,**
  - **Odpowiedzialność za siebie, swoje zachowanie,**
- **Uczestniczy w życiu swojego kraju – pracuje, płaci podatki, głosuje w wyborach,**
  - **Ma swoje pieniądze – niezależność finansowa**

BYCIE DOROSŁYM

- Dowód osobisty
- Podpisywanie dokumentów, zawieranie umów,
- Relacje damsko – męskie – małżeństwo jest formą umowy,
  - Samodzielność w życiu,
  - Jestem dorosły – sam decyduję

UBEZWŁASNOWIENIE

częściowe lub całkowite pozbawienie osoby

fizycznej zdolności do czynności prawnych.

Ubezwłasnowolnienie następuje w formie orzeczenia

sądowego.

Akty prawne regulujące tematykę ubezwłasnowolnienia

- Konstytucja RP z 02.04.1997 r. (art. 30)
- Kodeks Cywilny z 23.04.1964 r. (dalej kc)
- Kodeks Rodzinny i Opiekuńczy z 25.02.1964 r. (dalej kro)
- Kodeks Postępowania Cywilnego z 17.11.1964 r. (dalej kpc)

Rodzaje ubezwłasnowolnienia

- całkowite (art. 13 kc)
- częściowe (art. 16 kc)

Przesłanki ubezwłasnowolnienia całkowitego art. 13 kc

1. wiek – powyżej 13 lat
2. osoba, której dotyczy postępowanie o ubezwłasnowolnienie, jest chora psychicznie, niedorozwinięta umysłowo lub też dotknięta innego rodzaju zaburzeniami psychicznymi, w szczególności pijaństwem lub narkomanią (element psychiatryczny, biologiczny)
3. z powodu przesłanki nr 2 „nie jest w stanie kierować swym postępowaniem” (element psychologiczny)

Przesłanki ubezwłasnowolnienia częściowego (art. 16 kc)

1. wiek – osoba pełnoletnia
2. osoba, której dotyczy postępowanie o ubezwłasnowolnienie, jest chora psychicznie, niedorozwinięta umysłowo lub też dotknięta innego rodzaju zaburzeniami psychicznymi, w szczególności pijaństwem lub narkomanią (element psychiatryczny, biologiczny)
3. z powodu przesłanki nr 2 stan tej osoby nie uzasadnia ubezwłasnowolnienia całkowitego, lecz **potrzebna jest pomoc do prowadzenia jej spraw** (element psychologiczny)

Element psychiatryczny jako przesłanka ubezwłasnowolnienia

1. choroba psychiczna
2. niedorozwój umysłowy (upośledzenie umysłowe, niepełnosprawność intelektualna)
3. inne rodzaje zaburzeń psychicznych

Choroba psychiczna

- choroby umysłowe (psychozy),
- nerwice,
- zaburzenia osobowości,
- zespoły otępienne;

Choroba psychiczna – stan przewlekły, którego objawami mogą być różnorodne zaburzenia psychiczne

Niedorozwój umysłowy

- właściwie - upośledzenie umysłowe, niepełnosprawność intelektualna
- def. R. Hebera – „powstały w okresie rozwojowym stan charakteryzujący się istotnie niższą od przeciętnej ogólną sprawnością intelektualną, związany z zaburzeniami w jednej lub więcej dziedzin, takich jak: dojrzewanie, uczenie się i przystosowanie społeczne”
- cztery stopnie upośledzenia umysłowego wg klasyfikacji ŚOZ (lekkie, umiarkowane, znaczne, głębokie)

Inne rodzaje zaburzeń psychicznych

- pijaństwo
- narkomania
- uzależnienie od leków,
- stany lękowe
- fobie
- histeria
- zaburzenia seksualne

Celowość ubezwłasnowolnienia

- **tylko i wyłącznie dobro osoby, która ma być ubezwłasnowolniona**
- por. postanowienie SN z 3 grudnia 1974 r., I CR 580/74 przy wyborze rodzaju ubezwłasnowolnienia trzeba badać nie tylko rodzaj choroby umysłowej, stopień niedorozwoju umysłowego czy też charakter zaburzeń psychicznych, ale również sytuację życiową osoby, której postępowanie dotyczy, a w szczególności to, skąd czerpie środki na utrzymanie, czy pracuje zarobkowo, jak daje sobie radę w zwykłych sprawach życia codziennego, czy ma rodzinę mogącą zapewnić jej pomoc i opiekę.
- pomimo spełnienia wszystkich przesłanek nie ma przymusu orzeczenia ubezwłasnowolnienia

Skutki prawne ubezwłasnowolnienia całkowitego

- **brak zdolności do czynności prawnych**, czyli nabywania w drodze czynności prawnych praw i zaciągania zobowiązań
- czynność prawna dokonana przez osobę ubezwłasnowolnioną całkowicie jest **bezwzględnie nieważna**
- **wyjątek** – umowa należąca do umów powszechnie zawieranych w drobnych bieżących sprawach życia codziennego – staje się ważna z chwilą jej wykonania, **chyba że** pociąga za sobą rażące pokrzywdzenie osoby niezdolnej do czynności prawnych

Skutki prawne ubezwłasnowolnienia częściowego

- ograniczona zdolność do czynności prawnych – osoby te nie mogą samodzielnie dokonywać czynności prawnych zobowiązujących i rozporządzających z wyjątkiem drobnych umów powszechnie zawieranych
- zawarcie umowy bez zgody kuratora, dla jej ważności – wymóg potwierdzenia przez kuratora

ale pełna zdolność do czynności prawnych w zakresie:

- umów należących do powszechnie zawieranych w drobnych bieżących sprawach życia codziennego
- samodzielnym rozporządzaniem swoim zarobkiem, chyba że sąd opiekuńczy inaczej postanowi
- dysponowania określonymi przedmiotami majątkowymi oddanymi jej do swobodnego użytku przez kuratora

Skutki c.d.

- zakaz zawierania związku małżeńskiego art. 11 kro (całkowite)
- brak możliwości uznania dziecka nawet za zgodą przedstawiciela ustawowego (całkowite)
- brak możliwości sprawowania władzy rodzicielskiej, przysposobienia dziecka, sporządzenia testamentu, uznania dziecka bez zgody przedstawiciela ustawowego
- nie pociąga za sobą żadnych ograniczeń w działalności artystycznej, literackiej; w ogóle w działalności twórczej
- brak czynnego i biernego prawa wyborczego (art. 10 i 11 Kodeksu wyborczego)
- Leczenie – zgoda na operację

Opiekun dla ubezwłasnowolnionego całkowicie

- w pierwszej kolejności małżonek, w braku ojciec lub matka

Nie może nim być osoba, która:

- nie posiada pełnej zdolności do czynności prawnych albo pełni praw publicznych
- została pozbawiona władzy rodzicielskiej
- w stosunku, do której zachodzi prawdopodobieństwo, że nie wywiąże się należycie z obowiązków opiekuna

Problemy i wątpliwości dotyczące ubezwłasnowolnienia

- Doświadczenie uczy, że żadne przepisy prawne nie są w stanie rozwiązać wszystkich problemów praktycznych,
- Nadmiar prawa często wręcz utrudnia sprawowanie opieki,
- Problem, którego nie da się rozwiązać – brak chętnych na opiekunów,
- Niejasny zakres kompetencji opiekuna, brak egzekwowania posłuszeństwa,
- Nieskuteczność ubezwłasnowolnienia chorych psychicznie – konieczność uzyskania zgody na każdorazową hospitalizację
- Posiadanie dowodu osobistego – a spryt osoby ubezwłasnowolnionej

Problemy i wątpliwości dotyczące ubezwłasnowolnienia

- Doświadczenie uczy, że żadne przepisy prawne nie są w stanie rozwiązać wszystkich problemów praktycznych,
- Nadmiar prawa często wręcz utrudnia sprawowanie opieki,
- Problem, którego nie da się rozwiązać – brak chętnych na opiekunów,
- Niejasny zakres kompetencji opiekuna, brak egzekwowania posłuszeństwa,
- Nieskuteczność ubezwłasnowolnienia chorych psychicznie – konieczność uzyskania zgody na każdorazową hospitalizację
- Posiadanie dowodu osobistego – a spryt osoby ubezwłasnowolnionej

- Ubezwiastnowolnienie jest tak stare jak prawo cywilne,
- Osoby niezdolne do czynności prawnych istniały i będą istnieć, dlatego konieczna jakaś konstrukcja prawna pozwalająca na zarządzanie sprawami tych osób,
- Ubezwiastnowolnienie oznacza pewną formę władzy jednej osoby nad drugą, a gdzie istnieje władza istnieją też nadużycia,

- Obecne zapisy są dość ogólne, jednak zbytnie ich uszczegółowienie może spowodować skrzępowanie opiekunów i biurokratyzację relacji opiekun – podopieczny,
- Dobrym wyjściem byłoby przyznanie znacznych kompetencji opiekunom, połączone z precyzyjną kontrolą i pieczołowitą selekcją opiekunów, co przy braku chętnych jest już teraz trudne.
- Obserwuje się w ostatnich latach wzrost zainteresowania tematem i poszukiwanie alternatyw dla ubezwłasnowolnienia.

ORZECZNICTWO

- **Powiatowy/miejski zespół ds. orzekania o niepełnosprawności wskazuje w pkt. 4 orzeczenia „wskazania DO TERAPII” ,**
  - **Miejsca, gdzie odbywa się „TERAPIA”,**
- **Brak konkretnych wytycznych kto powinien „wskazania do terapii otrzymać”**
- **Odwołania do Wojewódzkiego zespołu ds. orzekania,**
  - **Utarte schematy – „wskazania do terapii” dla osób niepełnosprawnych od urodzenia,**
    - **Wskazania do terapii dla chorych na SM, po wypadkach, zaburzenia psychiczne itp..**

Przyjęcia /wykreślenia z WTZ

- **Zasady zgodnie z rozporządzeniem/ustawą i umową,**
- **Różnie to wygląda w różnych miejscach, co jest daleko niesprawiedliwe, ale niestety nieuregulowane,**
  - **Listy oczekujących ,**
- **Zasady wykreślenia z WTZ – definiuje Regulamin WTZ – brak organu odwoławczego,**
  - **Decyzja Rady Programowej**

Dokumentacja WTZ

- Przyjęcie do WTZ,
- Opracowany Indywidualny Program Rehabilitacji (IPR),
  - Oceny IPR – półroczne, roczne, trzyletnie,
    - Kontakty z rodzicami /opiekunami,
    - Regulamin Organizacyjny WTZ

AKTYWIZACJA ZAWODOWA CZYLI PRACA. WIĘC CZYM JEST PRACA?

PRACA – dla osoby pracującej PRACA nie tylko zapewnia materialne warunki do egzystencji, określając rolę i status tej osoby w społeczeństwie, ale ma również bezpośredni wpływ na uczestnictwo w życiu społecznym. Praca spełnia przede wszystkim funkcję ekonomiczną, ale jest również sposobem realizacji wielu potrzeb pozaekonomicznych.

ETOS PRACY !!!

NIEZBĘDNE ELEMENTY AKTYWNOŚCI DO PODJĘCIA PRACY

- **Uczenie się i wykorzystanie zdobytej wiedzy**
- **Komunikacja**
- **Ruch**
- **Dbanie o własne potrzeby**
- **Relacje międzyludzkie**
- **Środowisko**
- **Życie społeczne**

Przemoc - to intencjonalne działanie lub zaniechanie jednej osoby wobec drugiej, które wykorzystując przewagę sił narusza prawa i dobra osobiste jednostki, powodując cierpienia i szkody.

O **przemocy** możemy mówić wtedy, gdy zostaną spełnione 4 warunki:

- Jest to intencjonalne działanie lub zaniechanie działania,
- Jedna osoba ma wyraźną przewagę nad drugą,
- Działanie lub zaniechanie jednej osoby narusza prawa i dobra osobiste drugiej,
- Osoba wobec której stosowana jest przemoc, doznaje cierpienia i szkód fizycznych i psychicznych.

Intencjonalne działanie lub zaniechanie działania.

Ktoś sadzi, że wie co jest dla drugiego dobre lub daje sobie prawo do decydowania w jego imieniu. Jest, przy tym, "święcie" przekonany, że ten drugi powinien mu się "bezwzględnie" podporządkować i zaspokoić jego "jedynie słuszne" życzenia. Mając najlepsze intencje, chce spowodować, by było tak, jak on chce.

Rodzaje przemocy

- Fizyczna - naruszanie nietykalności fizycznej.
- Psychiczna - naruszenie godności osobistej.
- Seksualna - naruszenie intymności.
- Ekonomiczna - naruszenie własności.
- Zaniedbanie - naruszenie obowiązku do opieki ze strony osób bliskich.

Przemoc ekonomiczna - naruszenie własności

Przemoc ekonomiczna wiąże się celowym niszczeniem czyjejs własności, pozbawianiem środków lub stwarzaniem warunków, w których nie są zaspokajane niezbędne dla przeżycia potrzeby. Np.: niszczenie rzeczy, włamanie do zamkniętego osobistego pomieszczenia, kradzież, używanie rzeczy bez pozwolenia, zabieranie pieniędzy, przeglądanie dokumentów, korespondencji, dysponowanie czyjąs własnością, zaciąganie pożyczek "na wspólne konto", sprzedawanie osobistych lub wspólnych rzeczy bez uzgodnienia, zmuszanie do spłacania długów, itp.

Orzeczenie o niepełnosprawności jako weksel bez pokrycia

**Za orzeczeniem nie idzie automatyczne żadne wsparcie
– weksel bez pokrycia.**

**Istnieją pewne gwarantowane świadczenia pieniężne
jednak nie kompensują one braku możliwości
zarobowych – służą jedynie jako ochrona przed
ubóstwem.**

Orzeczenie o niepełnosprawności jako weksel bez pokrycia

**Za orzeczeniem nie idzie automatyczne żadne wsparcie
– weksel bez pokrycia.**

**Istnieją pewne gwarantowane świadczenia pieniężne
jednak nie kompensują one braku możliwości
zarobowych – służą jedynie jako ochrona przed
ubóstwem.**

Pułapka świadczeniowa

Polega ona na tym, że podjęcie pracy często wyklucza możliwości otrzymywania świadczeń.

Przywiązanie do renty często determinuje fakt podjęcia zatrudnienia, nawet jeśli są takie możliwości.

Osoby niepełnosprawne (szczególnie niepełnosprawne intelektualnie we wspólnym gospodarstwie domowym).

Artykuły Konwencji ONZ o Prawach Osób Niepełnosprawnych z 2006 roku,
ratyfikowanej w Polsce w 2012:

- **Art. 16 – wolność od wykorzystywania i przemocy i nadużyć,**
- **Art. 17 – ochrona integralności osobistej**
- **Art. 19 – niezależne życie włączenie w społeczeństwo**
- **Art. 20 – mobilność**
- **Art. 21 – wolność wypowiedzenia się i wyrażania opinii**
- **Art. 22 – poszanowanie prywatności**

Art. 16 Konwencji – wolność od wykorzystywania, przemocy i nadużyć

- Państwa Strony podejmują wszelkie odpowiednie środki ustawodawcze, administracyjne i społeczne w celu:
  - ✓ Ochrony osób niepełnosprawnych przed wszelkimi formami nadużyć,
  - ✓ Zapobiegania nadużyć, wykorzystywania i przemocy – **przemoc ekonomiczna**
- Aby zapobiegać wszelkim formom wykorzystywania i nadużyć Państwa Strony zapewnią, że wszelkie ułatwienia i programy mające służyć osobom niepełnosprawnym będą efektywnie monitorowane – MOPS, PSPR, WTZ, ZAZ, ŚDS, DPS itp..

Art. 17 Konwencji – ochrona integralności osobistej

- **Każda osoba niepełnosprawna ma prawo do poszanowania jej integralności fizycznej i psychicznej, na zasadzie równości z innymi osobami.**
- **Wprowadzony zapis nie zakazuje badań i eksperymentów naukowych na osobach niepełnosprawnych, bez DOBROWOLNIE WYRAŻONEJ ZGODY.**
- **Ciało i umysł osoby niepełnosprawnej jest tylko i wyłącznie jej „własnością” i od jej decyzji zależy zgoda.**
- **Kwestia osób ubezwłasnowolnionych jak i tych, które nie mają rozeznania (tylko ustawa o ochronie zdrowia psychicznego)**

Art. 18 Konwencji – swoboda przemieszczania się

- **Państwa Strony ustalają prawo osób niepełnosprawnych do swobody przemieszczania się, swobody wyboru miejsca zamieszkania na zasadzie równości z innymi osobami.**
- **Samodzielny dojazd do WTZ, nauka samodzielnego poruszania się komunikacją miejską,**
- **Mieszkanie treningowe w Katowicach (art. 19 Konwencji też)**

Art. 19 Konwencji – Niezależne życie i włączenie w społeczeństwo

- Państwa Strony uznają prawo wszystkich osób niepełnosprawnych do życia w społeczeństwie, wraz z prawem dokonywania wyborów na równi z innymi osobami,
- ✓ **Możliwość wyboru miejsca zamieszkania i podjęcia decyzji co do tego, gdzie i z kim będą mieszkać,**
- ✓ **Dostęp do szerokiego zakresu usług wspierających świadczonych w domu lub w placówkach – mieszkanie treningowe, mieszkania chronione, WTZ, ŚDS DPS itp..**

Art. 20 Konwencji - mobilność

- **Państwa Strony podejmują skuteczne środki celem umożliwienia osobom niepełnosprawnym mobilności osobistej i możliwie największej samodzielności w tym zakresie,**
- **Ułatwienie mobilności osobom niepełnosprawnym, w sposób i w czasie przez nie wybranym i po przystępnej cenie – bus w Katowicach,**
- **Szkolenie w zakresie umiejętności poruszania się ON i osób pracujących z ON (nie tylko w kontekście pracy PUP)**

Art. 21 Konwencji – wolność wypowiedzania się i wyrażania opinii

- Państwa Strony podejmą wszelkie środki, aby osoby niepełnosprawne mogły korzystać z prawa do wolności wypowiedzania się i wyrażania opinii na takich samych zasadach jak inne osoby,
- Różne środki przekazu dostosowane do osób niepełnosprawnych, alfabet Braila, język migowy,
- Dostarczanie informacji w formie dostępnej dla osób niepełnosprawnych

Art. 22 Konwencji – poszanowanie prywatności

- **Prawo do prywatności – ochrony życia prywatnego, rodzinnego, dobrego imienia, decydowania o swoim życiu osobistym,**
- **Prawo do komunikowania się – rozumiane bardzo szeroko i obejmujące różne formy komunikacji międzyludzkiej**

DZIĘKUJĘ ZA UWAGĘ

PROPOZYCJE DOT. AKTYWIZACJI ZAWODOWEJ

W WTZ:

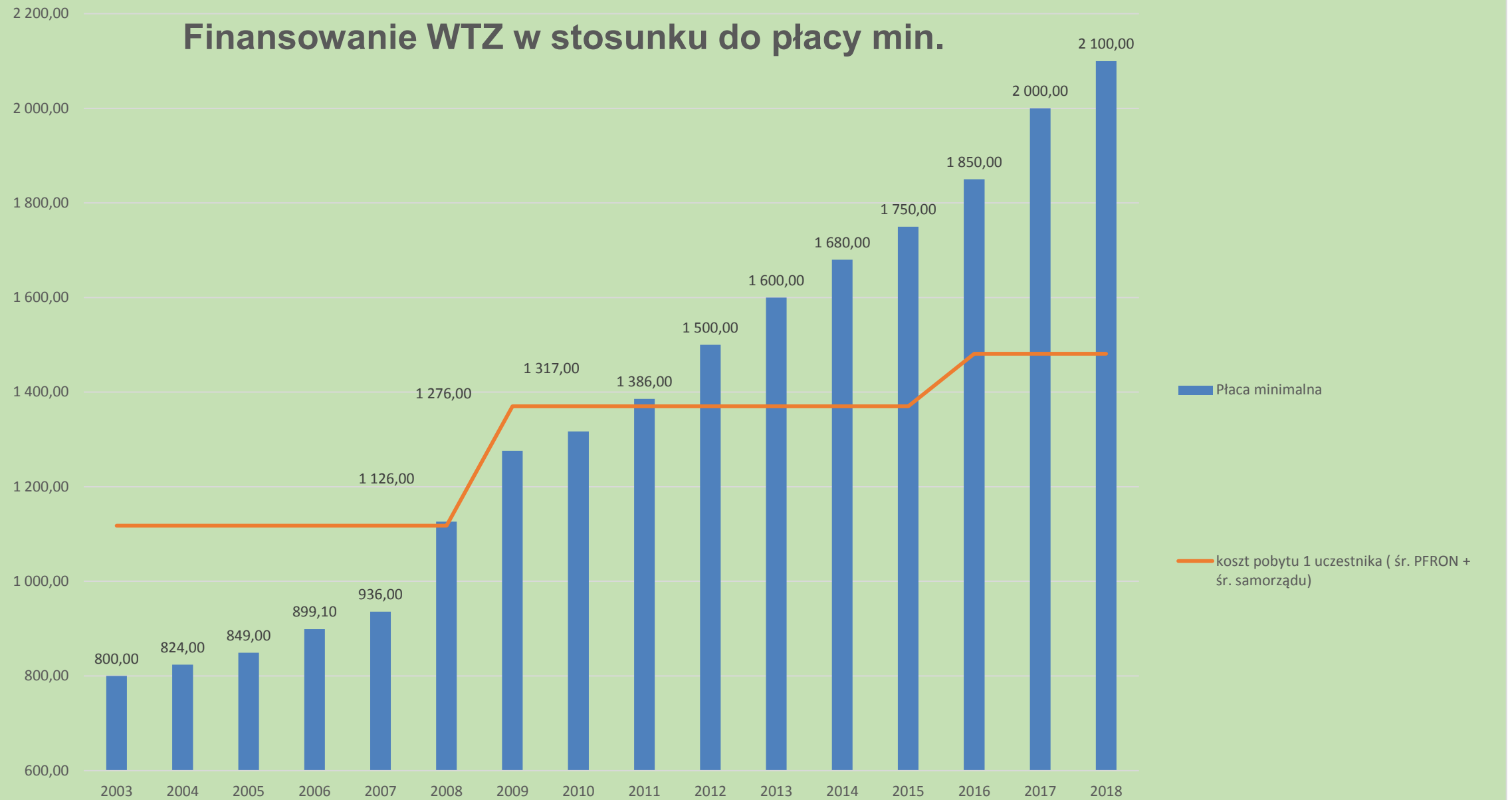
- **Dobre praktyki – określenie standardu pozwoliłoby zdefiniowanie co jest „dobrą praktyką” wartą naśladowania,**
- **Oby nikt nie wpadł na pomysł obniżania finansowania za zbyt długi pobyt w WTZ – jednak trzeba sobie zdać sprawę, iż jest to najszybszy i najłatwiejszy sposób na zmobilizowanie WTZ-ów do wypuszczania uczestników WTZ na rynek pracy.**

„Ptak z Azji - samica“ (Umoryt) M. Chrobok

Finansowanie WTZ w stosunku do płacy min.

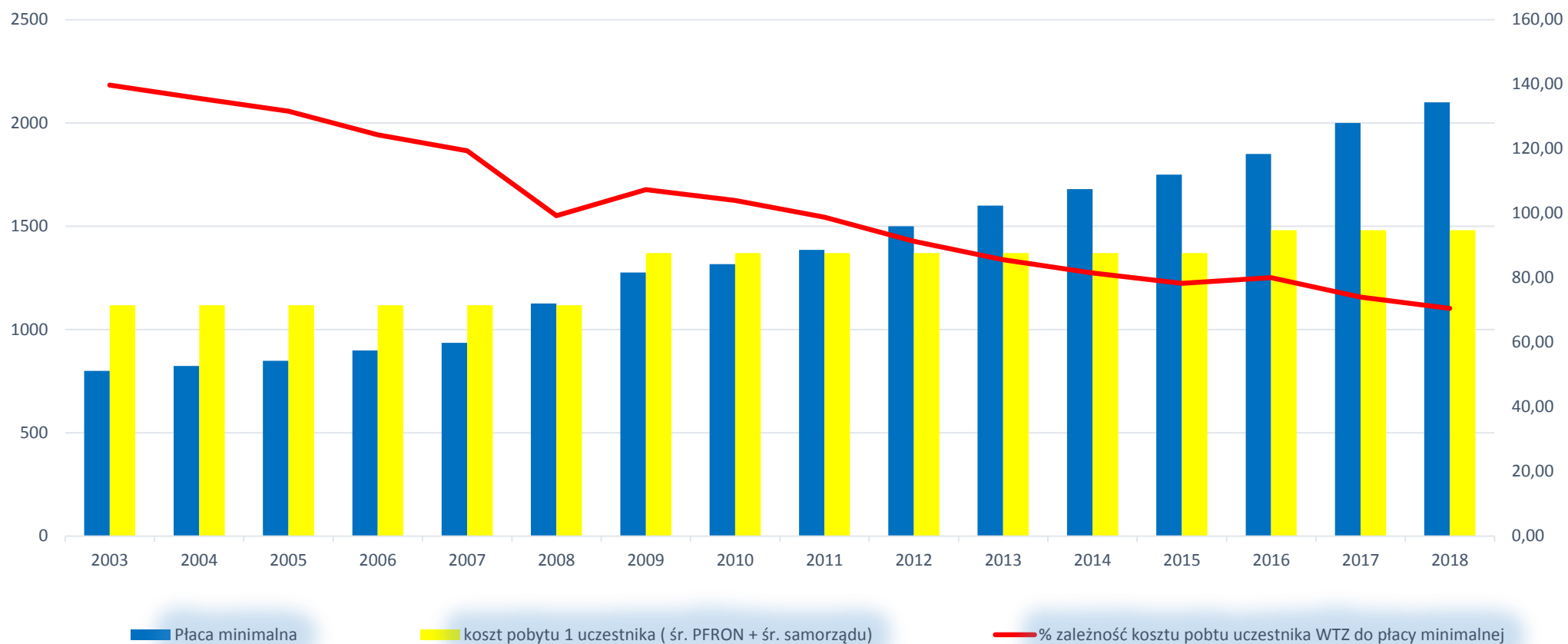

KOSZT POBYTU 1 UCZESTNIKA W POWIĄZANIU Z PŁACĄ MINIMALNĄ

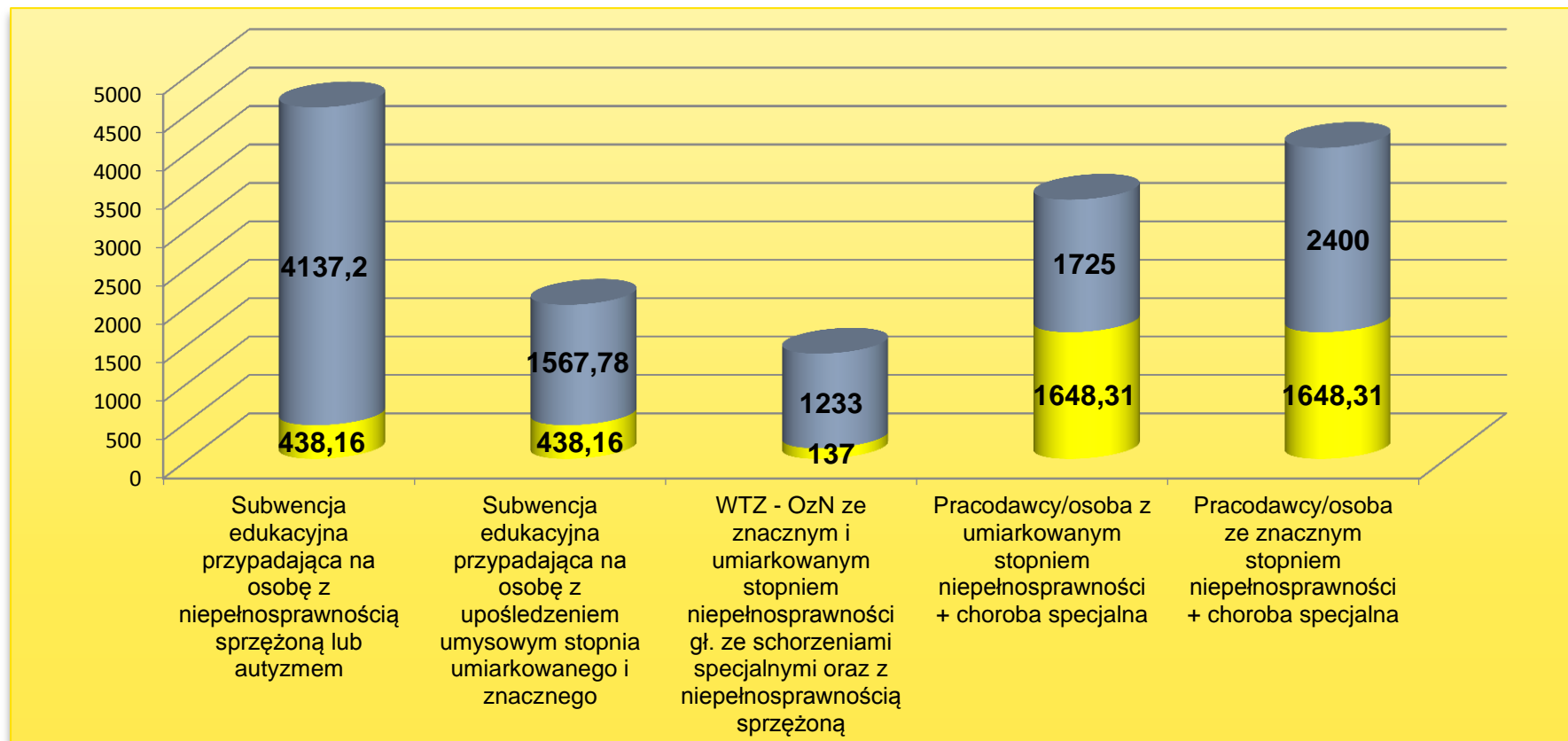
	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Płaca minimalna	800	824	849	899,1	936	1 126,00	1 276,00	1 317,00	1 386,00	1 500,00	1 600,00	1 680,00	1750	1850	2000	2100
koszt pobytu 1 uczestnika (śr. PFRON + śr. samorządu)	1117,83	1117,83	1117,83	1117,83	1117,83	1117,83	1370	1370	1370	1370	1370	1370	1370	1481	1481	1481
% zależność kosztu pobytu uczestnika WTZ do płacy minimalnej	139,73	135,66	131,66	124,33	119,43	99,27	107,37	104,02	98,85	91,33	85,63	81,55	78,29	80,05	74,05	70,52

Zestawienie kosztu pobytu jednego uczestnika w WTZ z płacą minimalną a procentowa zależność kosztów pobytu w WTZ do

Nakłady finansowe na wyrównywanie szans życiowych osób niepełnosprawnych

DZIĘKUJĘ ZA UWAGĘ

PATRYCJA ROJEK

kom. 693 904 067
biuro@wtzunikat.pl
www.wtzunikat.pl
KATOWICE